DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 16 mars 2000 *

I mål C-284/98 P,

Europaparlamentet, företrätt av J.L.R. Quintana och E. Waldherr, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Europaparlamentets generalsekretariat, Kirchberg, Luxemburg,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 26 maj 1998 av förstainstansrätten (femte avdelningen) i mål T-205/96, Bieber mot parlamentet (REGP 1998, s. I-A-231 och II-723), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Roland Bieber, före detta tjänsteman vid Europaparlamentet, bosatt i Lausanne (Schweiz), företrädd av advokaten G. Vandersanden, Bryssel, delgivningsadress: förvaltningsbolaget Myson Sàrl, 30, rue de Cessange, Luxemburg,

sökande vid förstainstansrätten,

meddelar

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Schintgen (referent) samt domarna G. Hirsch och V. Skouris,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 23 september 1999 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europaparlamentet har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 24 juli 1998, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan och de motsvarande bestämmelserna i EKSG- och Euratomstadgan för domstolen överklagat den dom som förstainstansrätten meddelade den 26 maj 1998 i mål T-205/96, Bieber mot parlamentet (REGP 1998, s. I-A-231 och II-723, nedan kallad den överklagade domen), till den del förstainstansrätten i denna dom ogiltigförklarade det tysta avslaget på Roland Biebers ansökan av den 18 oktober 1995 om återinträde samt ersättning och förpliktade parlamentet att ersätta denne för den materiella skada som han lidit till följd av att han inte beviljades återinträde.

2 De faktiska omständigheter som ligger till grund för tvisten har i den överklagade domen angetts i följande ordalag:

"2 Sökanden trädde år 1971 i tjänst vid Europaparlamentet som tjänsteman vid generalsekretariatet och utsågs år 1981 till avdelningschef i lönegrad A 3 och år 1986 till rådgivare vid rättstjänsten.

3 Parlamentets generalsekreterare underströk i ett cirkulär av den 1 mars 1987 till bland annat generaldirektörerna och den juridiske rådgivaren att ett återinträde skulle prioriteras framför alla övriga tjänstetillsättningar då den tjänsteman som skulle återinträda var kvalificerad för ifrågavarande tjänst.

4 Genom tillsättningsmyndighetens beslut av den 26 september 1991 beviljades sökanden tjänstledighet av personliga skäl från den 15 november 1991 till den 15 juli 1992. Ledigheten förlängdes sedermera genom flera beslut, av vilka det sista avsåg ett tillstånd till förlängning fram till den 15 november 1994.

5 Under tjänstledigheten av personliga skäl undervisade sökanden i europarätt vid universitetet i Lausanne såsom professor.

6 Efter det att parlamentets juridiske rådgivare Jorge Campinos avlidit, underrättade sökanden parlamentets ordförande genom skrivelse av den 4 augusti 1993 om att han vid behov stod till denna institutions förfogande under sin tjänstledighet av personliga skäl.

7 Eftersom han inte hade erhållit något erbjudande om återinträde efter det att ledigheten av personliga skäl hade löpt ut, bad han generaldirektören för personal- och finansfrågor genom skrivelse av den 21 februari 1995 och parlamentets generalsekreterare genom skrivelse av den 21 mars 1995 att undersöka hans möjligheter till återinträde i parlamentet, helst från och med den 15 juni 1995.

8 Sökanden inlämnade den 18 oktober 1995 med tillämpning av artikel 90.1 i tjänsteföreskrifterna en ansökan om återinträde och ersättning för den skada som han lidit till följd av att han inte beviljats återinträde.

9 Parlamentets generalsekreterare meddelade sökanden genom skrivelse av den 7 december 1995 att denne hade för avsikt att föreslå att sökanden skulle återinträda i tjänst som avdelningschef vid sekretariatet för utskottet för institutionella frågor. I denna skrivelse angav han att han endast skulle kunna framlägga detta förslag på tre villkor: i) återinträdet skulle ske senast den 1 januari 1996, ii) sökanden skulle inte kunna ha några åtaganden utanför institutionen, iii) återinträdet skulle inte 'på kort eller längre sikt' kunna åtföljas av ett övergivande av de föreslagna uppgifterna eller av motsvarande uppgifter vid generalsekretariatet.

10 Genom skrivelse av den 11 december 1995 och under ett möte med parlamentets generalsekreterare den 13 december 1995 sade sökanden först att han inte ville avböja detta förslag samtidigt som han kritiserade dess villkor. Efter detta möte kom generalsekreteraren och sökanden överens om att inte beakta skrivelsen av den 7 december 1995 och konstaterade att sökanden behöll rätten att avböja ett erbjudande om en tjänst i den mening som avses i artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna utan att gå miste om sin rätt till återinträde.

11 Generalsekreteraren föreslog sökanden i skrivelse av den 21 februari 1996 såsom ett första erbjudande att denne skulle återinträda i tjänst som

rådgivare i lönegrad A 3 såsom direktör för avdelningen för politiska frågor vid generaldirektoratet för forskning.

12 Den 8 mars 1996 antog sökanden erbjudandet om tjänsten, men begärde att villkoren för återinträdet, i synnerhet dagen för inträde i tjänst, skulle vara föremål för en gemensam överenskommelse.

13 Genom tillsättningsmyndighetens beslut av den 19 april 1996 återinträdde sökanden i denna tjänst i lönegrad A 3 löneklass 6 från och med den 1 juni 1996.

14 Personalchefen för parlamentets generaldirektorat för personal, budget och finanser begärde genom skrivelse av den 22 april 1996 att sökanden skulle infinna sig på parlamentet måndagen den 3 juni 1996 för att återuppta sin tjänst.

15 Sökanden lämnade den 10 maj 1996 in ett klagomål mot det tysta avslaget på hans ansökan om ersättning av den 18 oktober 1995.

16 Parlamentets ordförande underrättade honom den 13 september 1996 om att klagomålet hade avslagits.

17 Sökanden lämnade den 9 oktober 1996 in en avgångsansökan och angav att han önskade slutgiltigt lämna sin tjänst den 1 februari 1997.

18 Sökanden bekräftade genom skrivelse av den 2 december 1996 sin avgångsansökan och begärde i andra hand att han med tillämpning av artikel 52 i tjänsteföreskrifterna skulle beviljas en förtida avgångspension.

19 Genom ett odaterat beslut av svaranden, förtidspensionerades sökanden från och med den 1 april 1997 och beviljades ålderspension med omedelbar verkan."

3 Artikel 40.4 d i Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna) har följande lydelse:

"Vid utgången av tjänstledigheten skall tjänstemannen återinträda i den första tjänst som motsvarar hans lönegrad som blir ledig i hans kategori eller tjänstegrupp under förutsättning att han är kvalificerad för den tjänsten. Om han avböjer den tjänst som erbjuds honom skall han behålla rätten till återinträde när nästa lediga tjänst som motsvarar hans lönegrad uppstår i hans kategori eller tjänstegrupp, med samma förbehåll; om han avböjer en andra gång kan han efter samråd med den partssammansatta kommittén sägas upp. Fram till den dag han faktiskt återinträder i tjänst skall han fortsätta att betraktas som tjänstledig av personliga skäl utan lön."

4 Det är under dessa omständigheter som Roland Bieber genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 12 december 1996 väckte en talan om dels ogiltigförklaring av parlamentets beslut av den 13 september 1996 om avslag på hans klagomål mot det tysta avslaget på hans ansökan av den 18 oktober 1995 om ersättning för den skada som han lidit till följd av att inte ha beviljats återinträde, dels att parlamentet skall förpliktas att ersätta den materiella skada som han lidit till följd av att inte ha beviljats återinträde.

Den överklagade domen

5 Vad för det första beträffar yrkandena om ogiltigförklaring kritiserade Roland Bieber genom sin enda grund avseende åsidosättande av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna parlamentet för underlåtenheten att bevilja honom återinträde i den första lediga tjänsten och för vägran att ersätta den materiella skada som har orsakats av denna underlåtenhet.

6 Parlamentet hävdade att det följer av domstolens rättspraxis (dom av den 27 oktober 1977 i de förenade målen 126/75, 34/76 och 92/76, Giry mot kommissionen, REG 1977, s. 1937) att administrationen inte är skyldig att bevilja en tjänsteman vars tjänstledighet av personliga skäl har löpt ut återinträde i en första ledig tjänst då den berörde tjänstemannens uppträdande gör det möjligt att betvivla hans avsikt att ställa sig till institutionens förfogande. I det föreliggande fallet ledde Roland Biebers uppträdande till att administrationen blev övertygad om att han saknade faktisk och seriös vilja att återinträda.

7 Parlamentet lade fram ett visst antal argument för att styrka påståendet att sökanden saknade en faktisk vilja att återinträda.

8 I detta avseende ansåg förstainstansrätten inledningsvis i punkt 36 i den överklagade domen att det följer av lydelsen av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna att administrationens skyldighet att bevilja återinträde för en tjänsteman vars tjänstledighet av personliga skäl har löpt ut, inte är beroende av något annat villkor än att det skall finnas en ledig tjänst och att vederbörande är kvalificerad för den. Förstainstansrätten konstaterade sedan i punkt 37 i samma dom att återinträdet, utöver detta villkor, inte är beroende av något annat tilläggsvillkor, såsom att den berörde tjänstemannen skall visa sitt intresse för återinträde, och att institutionernas behörighet att bedöma frågan om återinträde i tjänst endast omfattar frågan huruvida den tjänsteman som skall återinträda är kvalificerad och inte huruvida återinträdet är lämpligt.

9 Förstainstansrätten tillade i punkt 39 att även om parlamentet i detta fall hade kunnat betvivla att Roland Bieber faktiskt ville återinträda ankom det likväl på parlamentet att erbjuda sökanden den första tjänst för vilken han var kvalificerad. Det skulle då ha ankommit på sökanden att avböja tjänsten, om han inte ville återinträda. Förstainstansrätten konstaterade i punkt 41 i den överklagade domen att parlamentet hade medgett att en tjänst för vilken Roland Bieber var kvalificerad var ledig den 1 januari 1995.

10 Förstainstansrätten förkastade i punkt 42 parlamentets argument för att Roland Bieber saknade en faktisk vilja att återinträda och för att institutionen under dessa omständigheter inte var skyldig att låta sökanden återinträda vid första tillfället. Förstainstansrätten ansåg för det första att parlamentet åberopade faktiska omständigheter som hade ägt rum efter den 21 februari 1996 och att, eftersom tillsättningsmyndigheten inte kunde känna till dessa omständigheter före den dagen, kunde de inte vara avgörande för tillsättningsmyndighetens uppträdande eller skyldigheter före den dagen. Förstainstansrätten ansåg för det andra att Roland Biebers återinträde utan att parlamentet angett de omständigheter som visade på hans attitydförändring minskade trovärdigheten av de andra argument som parlamentet framförde för att visa att Roland Bieber saknade en faktisk vilja att ställa sig till institutionens förfogande.

11 Med avseende på dessa överväganden fastställde förstainstansrätten i punkt 43 i den överklagade domen att den omständigheten att man inte hade erbjudit sökanden den lediga tjänsten den 1 januari 1995 utgjorde ett åsidosättande av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna, vilket innebar att det omtvistade beslutet måste ogiltigförklaras.

12 Vad för det andra gäller skadeståndsyrkandena gjorde Roland Bieber gällande att den period som skulle beaktas vid beräkningen av den påstådda skadan skulle sträcka sig från den 16 november 1994, som är den dag då han borde ha återinträtt, till den 1 juni 1996, som är den dag då han faktiskt återinträdde.

13 Parlamentet hävdade att om förstainstansrätten skulle sluta sig till att administrationens förfarande hade varit rättsstridigt, borde det vid fastställelsen av den

period som skall beaktas vid beräkningen av den påstådda skadan undersökas huruvida Roland Biebers uppträdande inte hade bidragit till förseningen av hans återinträde. Enligt parlamentet skulle perioden i fråga inte börja före den 15 juni 1995, som är den dag då Roland Bieber uttryckte sin önskan att återinträda och inte fortsätta efter den 13 december 1995, som är den dag då Roland Bieber förkastade innehållet i skrivelsen av den 7 december 1995 från parlamentets generalsekreterare.

14 Parlamentet ansåg i andra hand att perioden inte skulle börja löpa före den 1 januari 1995, eftersom den första tjänst som Roland Bieber kunde återinträda i hade anmälts som ledig först den 4 december 1994.

15 I detta avseende påpekade förstainstansrätten först i punkt 48 i den överklagade domen att det följer av en fast rättspraxis att för att gemenskapens utomobligatoriska ansvar skall uppkomma förutsätts att sökanden styrker att det uppträdande som läggs institutionerna till last är rättsstridigt, att skadan är verklig och att det föreligger ett orsakssamband mellan uppträdandet och den åberopade skadan (förstainstansrättens dom av den 9 februari 1994 i mål T-3/92, Latham mot kommissionen, REGP 1994, s. II-83, punkt 63, och av den 15 februari 1996 i mål T-589/93, Ryan-Scheridan mot FEACVT, REGP 1996, s. II-77, punkt 141).

16 Förstainstansrätten erinrade sedan i punkt 49 om att parlamentet hade gjort sig skyldig till rättsstridigt handlande genom att inte bevilja Roland Bieber återinträde i den första lediga tjänst för vilken han var kvalificerad. Förstainstansrätten ansåg att en sådan rättsstridighet utgjorde ett fel som hade orsakat en skada för Roland Bieber och som han hade skäl att yrka ersättning för.

17 I punkt 50 erinrade förstainstansrätten slutligen om att det skadestånd som skall erläggas tjänstemannen till följd av det inkomstbortfall som uppstått med anledning av det försenade återinträdet i princip skall vara lika med de nettoinkomster som han skulle ha haft rätt till, med avdrag för de nettoinkomster som han erhöll genom annan yrkesverksamhet under samma period (domstolens

dom av den 1 juli 1976 i mål 58/75, Sergy mot kommissionen, REG 1976, s. 1139, punkt 40, och av den 5 maj 1983 i mål 785/79, Pizziolo mot kommissionen, REG 1983, s. 1343, punkt 12).

18 Förstainstansrätten fastställde sedan den period som skulle beaktas vid beräkningen av det skadestånd som skulle utgöra ersättning för det påstådda inkomstbortfallet. Förstainstansrätten fastställde i punkt 57 i den överklagade domen att den 1 januari 1995 skulle gälla som den första dagen för denna period av följande skäl:

"53 Sökanden begärde i sina skrivelser av den 21 februari och den 21 mars 1995 endast att svaranden skulle undersöka hans möjlighet till återinträde i parlamentet, helst från och med den 15 juni 1995. Att endast uttrycka en sådan preferens kan inte anses utgöra ens någon samverkande orsak till den skada som lidits mellan dagen för den första lediga tjänst för vilken sökanden var kvalificerad (den 1 januari 1995) och den 15 juni 1995.

54 Av svarandens svar på förstainstansrättens frågor som ställdes skriftligen och vid förhandlingen framgår emellertid att sökanden varken beviljades återinträde i tjänst nr 2948 den 1 januari 1995 eller i tjänst nr 1936 som likväl tillsattes den 1 juni 1995, det vill säga en dag som ligger nära den dag då sökanden önskade återinträda... Sökanden återinträdde nämligen först ett år senare.

55 Denna preferens uttrycktes dessutom först den 21 februari 1995. Av detta kan man inte sluta sig till att sökanden i fråga om den första lediga tjänsten (den 1 januari 1995) likaväl skulle ha föredragit att återinträda den 15 juni 1995 eller att han inte skulle ha kunnat ställa sig till institutionens förfogande före den 15 juni 1995.

56 Av vad som anförts ovan följer att orsaken till den skada som sökanden har lidit är avsaknaden av ett erbjudande om tjänst för sökandens återinträde trots att en lämplig tjänst var ledig."

19 Förstainstansrätten fastställde i punkt 63 i den överklagade domen att perioden i fråga tog slut den 8 mars 1996, som är den dag då Roland Bieber antog den tjänst som parlamentets generalsekreterare hade föreslagit honom i sin skrivelse av den 21 februari 1996. I detta avseende godtog förstainstansrätten således inte någondera partens påstående.

20 Förstainstansrätten ansåg nämligen för det första i punkterna 59 och 60 att den 13 december 1995, som är den dag då Roland Bieber påstods ha tillbakavisat innehållet i skrivelsen av den 7 december 1995 från parlamentets generalsekreterare, inte kunde betraktas som slutet på perioden, eftersom syftet med skrivelsen var att förbereda ett eventuellt erbjudande om tjänst, men att den inte utgjorde ett erbjudande om tjänst i den mening som avses i artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna. Parterna hade inte heller beaktat skrivelsen som ett första erbjudande om tjänst i den mening som avses i denna bestämmelse.

21 Förstainstansrätten ansåg för det andra i punkt 63 i den överklagade domen att eftersom Roland Bieber hade samtyckt till att flytta sitt återinträde till den 1 juni 1996 och således fortsätta att vara tjänstledig av personliga skäl mellan den 8 mars och den 1 juni 1996, kunde han inte göra gällande en skada efter den 8 mars 1996.

22 Under dessa omständigheter meddelade förstainstansrätten följande dom:

"1) Det tysta avslaget på sökandens ansökan om återinträde och om skadestånd av den 18 oktober 1995 ogiltigförklaras.

2) Parlamentet förpliktas att ersätta sökanden för den skada som han har orsakats på grund av att han inte kunde återinträda den 1 januari 1995 i lönegrad A 3, löneklass 6, i den tjänst som juridisk rådgivare vid parlamentet som var föremål för meddelande om lediga tjänster nummer 7580 av den 5 december 1994.

3) Det belopp som skall betalas till sökanden som ersättning för förlorad inkomst av tjänst skall utgöra skillnaden mellan å ena sidan den nettolön som han skulle ha uppburit mellan den 1 januari 1995 och den 8 mars 1996 och å andra sidan de sammanlagda nettoinkomster som han erhöll genom annan yrkesverksamhet.

4) Detta belopp skall ökas med det belopp som motsvarar den förlust som har uppstått till följd av att sökanden inte automatiskt har befordrats med avseende på löneklass.

5) Summan av de belopp som avses i punkterna 3 och 4 ovan skall ökas med en årlig ränta om 4,5 procent från och med den 12 december 1996 till dess att utbetalning sker till sökanden.

6) Parlamentet skall återupprätta sökandens pensionsrättigheter, på så sätt att skillnaden kompenseras mellan de pensionsrättigheter som han skulle ha tillerkänts om han hade beviljats återinträde den 1 januari 1995 och de rättigheter som han faktiskt har tillerkänts.

7) Ränta om 4,5 procent skall utgå på de belopp som avses i punkt 6 ovan från det att de blev exigibla.

8) Före det att förstainstansrätten fastställer det skadeståndsbelopp som svaranden är skyldig att betala sökanden skall a) parterna inom tre månader efter det att förevarande dom har meddelats underrätta förstainstansrätten om den gemensamma överenskommelse som för det första avser det skadeståndsbelopp som skall betalas till sökanden och för det andra de pensionsrättigheter som skall återupprättas samt den ränta som skall erläggas i detta avseende; b) parterna i avsaknad av en överenskommelse inom samma frist underrätta förstainstansrätten om sina yrkanden i siffror med angivande av den exakta anledningen till att de motsätter sig den andra partens förslag."

Överklagandet

23 Parlamentet har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall

— i första hand upphäva den överklagade domen,

— i andra hand, upphäva punkterna 2, 3 och 6 i domen i syfte att minska den period för vilken Europaparlamentet skall ersätta sökanden till perioden från den 15 juni 1995 till den 13 december 1995, samt

— i vart fall fastställa rättegångskostnaderna i enlighet med tillämpliga bestämmelser i rättegångsreglerna.

24 Roland Bieber har yrkat att domstolen skall

— i första hand avvisa överklagandet,

— i andra hand fastställa att överklagandet inte kan bifallas på de två grunder klaganden åberopat, samt

— förplikta parlamentet att ersätta samtliga rättegångskostnader.

25 Parlamentet har åberopat två grunder till stöd för sitt överklagande, nämligen för det första en felaktig tolkning av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna och för det andra flera fall av felaktig rättstillämpning vid bestämmandet av den period som beaktades vid beräkningen av den skada som Roland Bieber påstår sig ha lidit.

Den första grunden

26 Parlamentet har genom sin första grund i huvudsak kritiserat förstainstansrätten för en felaktig rättstillämpning genom att den i punkterna 36 och 37 i den överklagade domen har valt att göra en bokstavstolkning av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna, vilken står i strid med domstolens rättspraxis avseende denna bestämmelse och närmare bestämt med domen i det ovannämnda målet Giry mot kommissionen.

27 Enligt parlamentet framgår det nämligen klart av domen i det ovannämnda målet Giry mot kommissionen att en institution inte är skyldig att låta en tjänsteman återinträda i en första ledig tjänst så länge som den sistnämndes uppträdande gör det möjligt att betvivla hans avsikt att ställa sig till nämnda institutions förfogande.

28 Förstainstansrättens tolkning på denna punkt ligger dessutom, för det första, till grund för den felaktiga och ofullständiga bedömning av de faktiska omständigheterna som förstainstansrätten gjorde i punkterna 40 och 42 i den överklagade domen och, för det andra, till grund för den felaktiga rättstillämpning som förstainstansrätten gjorde sig skyldig till i punkt 39, genom att den bortsåg från att tillsättandet av en ledig tjänst inom en administration skall motiveras av den offentliga tjänstens behov och inte av tjänstemännens personliga önskemål (dom av den 5 juni 1980 i mål 108/79, Belfiore mot kommissionen, REG 1980, s. 1769).

29 Roland Bieber har påstått att eftersom parlamentet endast eftersträvar en andra prövning av de faktiska omständigheterna, kan denna grund inte upptas till sakprövning.

30 Enligt artikel 168a i EG-fördraget (nu artikel 225 EG) och artikel 51 i EG-stadgan för domstolen skall ett överklagande vara begränsat till rättsfrågor och grundas på bristande behörighet hos förstainstansrätten, på rättegångsfel som kränker klagandens intressen eller på att förstainstansrätten har åsidosatt gemenskapsrätten (se bland annat dom av den 1 juni 1994 i mål C-136/92 P, kommissionen mot Brazzelli Lualdi m.fl., REG 1994, s. I-1981, punkt 47, och av den 28 maj 1998 i mål C-7/95 P, Deere mot kommissionen, REG 1998, s. I-3111, punkt 18).

31 Det framgår även av de ovannämnda bestämmelserna att överklagandet endast kan avse en prövning av om en rättsregel har överträtts och inte någon bedömning av de faktiska omständigheterna. Förstainstansrätten är dels ensam behörig att fastställa vilka faktiska omständigheter som är relevanta, utom då de innehållsmässiga felaktigheterna beror på handlingarna i det aktuella målet, dels ensam behörig att bedöma dessa faktiska omständigheter. När förstainstansrätten

har fastställt och bedömt de faktiska omständigheterna, är domstolen enligt artikel 168a i fördraget behörig att pröva förstainstansrättens rättsliga bedömning av dessa omständigheter och de rättsliga följderna därav (se bland annat domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot Brazzelli Lualdi m.fl., punkterna 48 och 49, och Deere mot kommissionen, punkt 21).

32 Av detta följer att domstolen inom ramen för ett överklagande kan pröva tolkningen av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna, vilken utgör en rättsfråga.

33 Under dessa omständigheter kan den första grunden upptas till sakprövning.

34 Vad gäller förstainstansrättens tolkning av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna i punkterna 36 och 37 i den överklagade domen, erinrar domstolen inledningsvis om att det framgår av domstolens rättspraxis att även om det är riktigt att en institution har ett utrymme för skön vad gäller bedömningen av om den tjänsteman som skall tillsättas i en ledig tjänst är kvalificerad, utgör en institutions underlåtenhet att bevilja en tjänsteman återinträde, trots att en tjänst som han kan tillsättas i har blivit ledig kort tid efter det att hans tjänstledighet av personliga skäl har löpt ut emellertid ett åsidosättande av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna (domen i det ovannämnda målet 58/75, Sergy mot kommissionen, punkterna 13—15). Att tjänstemannen inte har gjort institutionen uppmärksam på att hans återinträde inte skedde inom en normal frist saknar inverkan med avseende på bestämmandet av den dag då institutionen hade att följa artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna (se domen i det ovannämnda målet Sergy mot kommissionen, punkterna 20 och 21).

35 Under dessa omständigheter gjorde förstainstansrätten sig inte skyldig till någon felaktig rättstillämpning då den i punkterna 36 och 37 i den överklagade domen fastställde att skyldigheten att vid första möjliga tillfälle bevilja återinträde för en tjänsteman vars tjänstledighet av personliga skäl har löpt ut inte är beroende av något annat villkor än det som framgår av den aktuella bestämmelsen, nämligen att det finns en ledig tjänst för vilken tjänstemannen är kvalificerad, och att

återinträdet inte är beroende av något tilläggsvillkor, såsom att den berörde tjänstemannen skall visa sitt intresse för återinträde eller att han utövar yrkesverksamhet under sin ledighet.

36 Domstolen fastställde i punkterna 6—10 i domen i det ovannämnda målet Giry mot kommissionen att en institution, mot bakgrund av de faktiska omständigheter som låg till grund för målet, nämligen att tjänstemannen vidhöll sin skriftliga ansökan om att slutgiltigt få lämna sin tjänst, vilken han hade lämnat in innan hans ledighet tog slut och mot vars avslag han hade anhängiggjort ett administrativt klagomål och en talan, kunde betvivla tjänstemannens faktiska vilja att ställa sig till institutionens förfogande och att nämnda institutions skyldighet att bevilja tjänstemannen återinträde vid första möjliga tillfälle blev säker först när dessa misstankar definitivt hade undanröjts.

37 De faktiska omständigheterna i detta mål, såsom förstainstansrätten har fastställt dem, är emellertid påtagligt annorlunda än de faktiska omständigheterna i det ovannämnda målet Giry mot kommissionen, eftersom Roland Bieber inte har lämnat in någon skriftlig ansökan om att slutgiltigt få lämna sin tjänst och han inte heller har anhängiggjort något administrativt klagomål eller någon talan mot ett eventuellt tyst avslag på en sådan ansökan.

38 Mot bakgrund av vad som anförts ovan har förstainstansrätten inte gjort sig skyldig till någon felaktig rättstillämpning med avseende på tolkningen av artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna.

39 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på den första grunden, utan att det är nödvändigt att undersöka de övriga argumenten inom ramen för den första grunden.

Den andra grunden

40 Parlamentet har genom sin andra grund kritiserat förstainstansrätten för en felaktig rättstillämpning vid bestämmandet av den period som skall beaktas vid beräkningen av den påstådda skadan. Denna grund består av tre delgrunder.

Den andra grundens första del

41 Parlamentet har genom den första delen av denna grund kritiserat förstainstansrätten för en felaktig rättstillämpning genom att den, vid bestämmandet av början av den period som beaktades vid beräkningen av den skada som Roland Bieber påstår sig ha lidit, inte tog hänsyn till den grundläggande principen i fråga om utomobligatoriskt skadeståndsansvar enligt vilken den skadelidande är skyldig att vidta alla lämpliga och rimliga åtgärder för att i så hög grad som möjligt begränsa skadans omfattning. I det föreliggande fallet är Roland Bieber enligt parlamentet, bland annat till följd av sina skrivelser av den 21 februari och den 21 mars 1995, i vilka han begärde att parlamentet skulle undersöka hans möjlighet till återinträde, helst den 15 juni 1995, delvis ansvarig för den skada som han lidit till följd av att hans återinträde försenades.

42 I detta avseende räcker det att konstatera att förstainstansrätten i tillräcklig utsträckning har visat i punkterna 53, 55 och 56 i den överklagade domen på vilket sätt detta argument saknade grund.

43 Förstainstansrätten konstaterade nämligen i punkt 53 i den överklagade domen att Roland Bieber i sina skrivelser av den 21 februari och den 21 mars 1995 endast uttryckte sin preferens att återinträda den 15 juni 1995, och det faktum att han endast uttryckte en sådan preferens kunde inte anses utgöra ens någon samverkande orsak till den skada som Roland Bieber led mellan den 1 januari 1995, som är dagen för den första lediga tjänst för vilken sökanden var kvalificerad, och den 15 juni 1995.

44 Förstainstansrätten konstaterade i punkt 55 dessutom att den omständigheten att Roland Bieber uttryckte en sådan preferens den 21 februari 1995 gjorde det inte möjligt att sluta sig till att han även den 1 januari 1995 skulle ha föredragit att återinträda den 15 juni 1995 eller att han inte skulle ha kunnat ställa sig till institutionens förfogande före den 15 juni 1995.

45 Förstainstansrätten fastställde följaktligen i punkt 56 i den överklagade domen att den enda orsaken till den skada som Roland Bieber hade lidit var avsaknaden av ett erbjudande om tjänst för hans återinträde trots att en lämplig tjänst var ledig.

46 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall på den andra grundens första del.

Den andra grundens andra del

47 Parlamentet har genom den andra delen av denna grund påstått att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att i punkterna 59 och 60 i den överklagade domen anse att skrivelsen av den 7 december 1995 från parlamentets generalsekreterare inte kunde betecknas som ett erbjudande om tjänst i den mening som avses i artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna. Vad gäller beteckningen av nämnda skrivelse har parlamentet hävdat att skrivelsen var tillräckligt exakt för att kunna betraktas som ett erbjudande om tjänst, att Roland Bieber uppfattade skrivelsen som ett erbjudande om tjänst i den mening som avses i artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna och att den omständigheten att parterna inte beaktade skrivelsen inte kan användas som argument för att vägra beteckna den som ett erbjudande om tjänst i den mening som avses i den ovannämnda bestämmelsen, eftersom Roland Bieber hade möjlighet att anta erbjudandet.

48 Förstainstansrätten konstaterade i punkt 59 i den överklagade domen att syftet med skrivelsen av den 7 december 1995 med hänsyn till dess innehåll, nämligen

en förklaring av parlamentets generalsekreterare enligt vilken han hade för avsikt att föreslå att Roland Bieber skulle återinträda i tjänst som avdelningschef, men att detta förslag endast skulle kunna genomföras på vissa villkor och att Roland Bieber på förhand skulle meddela honom om han var beredd att uppfylla villkoren, endast var att förbereda ett eventuellt erbjudande om tjänst. Förstainstansrätten gjorde då en bedömning av de faktiska omständigheterna, vilken domstolen av de skäl som har angetts ovan i punkt 31 i förevarande domen inte är behörig att pröva.

49 Parlamentet har likväl i huvudsak kritiserat förstainstansrättens rättsliga bedömning av de faktiska omständigheterna i punkt 59 i den överklagade domen. Eftersom det gäller en rättsfråga kan den andra grundens andra del upptas till sakprövning.

50 Då förstainstansrätten i punkt 59 i den överklagade domen fastställde att skrivelsen av den 7 december 1995 från parlamentets generalsekreterare inte kunde betecknas som ett erbjudande om tjänst i den mening som avses i artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna, drog den endast den rättsliga slutsatsen av sin självständiga bedömning av de faktiska omständigheterna, enligt vilken syftet med nämnda skrivelse var att förbereda ett eventuellt erbjudande om tjänst, och gjorde sig inte skyldig till någon felaktig rättstillämpning vid den rättsliga bedömningen av nämnda skrivelse.

51 Under dessa omständigheter kan talan inte vinna bifall på den andra grundens andra del.

Den andra grundens tredje del

52 Parlamentet har genom den tredje delen av denna grund kritiserat förstainstansrätten för en felaktig rättstillämpning i punkt 63 i den överklagade domen

genom att som sista dag för den period som skall beaktas vid beräkningen av den påstådda skadan fastställa den 8 mars 1996, som är den dag då Roland Bieber antog erbjudandet om tjänst i stället för den 21 februari 1996, som är den dag då Roland Bieber hade erbjudits denna tjänst. Enligt parlamentet innebar den lösning som förstainstansrätten valde att hänsyn inte togs till att Roland Bieber bidrog till den skada som han påstår sig ha lidit då han lät mer än två veckor gå innan han svarade på erbjudandet om tjänst.

53 Roland Bieber har motsatt sig att sista dag för den period som skall beaktas vid beräkningen av den påstådda skadan skall fastställas till den 21 februari 1996, som är den dag då erbjudandet om tjänst sändes. Han anser att en rättsakt enligt artikel 191.3 i EG-fördraget (nu artikel 254.3 EG) inte har någon rättsverkan i förhållande till en person innan den har delgivits honom. I det föreliggande fallet fick han parlamentets erbjudande om tjänst först den 23 februari 1996. Han anser emellertid att en betänketid på ungefär två veckor är rimlig innan man antar ett föga precist erbjudande om tjänst, vilket innebär att förstainstansrätten inte gjorde sig skyldig till någon felaktig rättstillämpning då den fastställde att perioden i fråga tog slut den 8 mars 1996, som är den dag då han antog erbjudandet om tjänst.

54 Förstainstansrätten fastställde i punkt 63 i den överklagade domen på goda grunder att eftersom Roland Bieber i sin skrivelse av den 8 mars 1996 hade uttryckt sin önskan att fastställa dagen för sitt återinträde genom en gemensam överenskommelse med parlamentet, berodde inkomstbortfallet mellan den 8 mars 1996 och den dag då han faktiskt återinträdde på tjänstemannen själv och att han således inte kunde göra gällande någon skada efter den 8 mars 1996.

55 Då förstainstansrätten fastställde att den period som skall beaktas vid beräkningen av den skada som Roland Bieber påstår sig ha lidit tog slut den 8 mars 1996, då han antog erbjudandet om tjänst, utan att undersöka i vilken utsträckning tjänstemannen genom att låta två veckor gå mellan det att han fick erbjudandet om tjänst och det att han antog erbjudandet bidrog till att den påstådda skadan uppkom, gjorde den sig emellertid skyldig till en felaktig rättstillämpning.

56 En tjänsteman som är tjänstledig av personliga skäl och som i strid med artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna inte har återinträtt i den första lediga tjänst för vilken han är kvalificerad samt som får ett sådant erbjudande om tjänst som erbjudandet i det föreliggande fallet, nämligen ett erbjudande som inte innehåller någon dag för återinträde och där det således föreslås att nämnde tjänsteman skall återinträda omedelbart, skall nämligen anses vara ensam ansvarig för den skada som han har lidit mellan den dag då han fick erbjudandet om tjänst och den dag då han antog det.

57 Om man ansåg att slutet av den period som beaktades vid beräkningen av den påstådda skadan skall sammanfalla med den dag då tjänstemannen antog erbjudandet om tjänst, skulle man medge att en tjänsteman genom sin passivitet kan öka omfattningen av den skada som han lider, medan den felaktigt handlande institutionen har vidtagit alla nödvändiga och ändamålsenliga åtgärder för att begränsa skadan till följd av att den har åsidosatt artikel 40.4 d i tjänsteföreskrifterna. Att förstainstansrätten inte beaktade vad som anförts ovan står klart i strid med den allmänna princip som har bekräftats i domstolens rättspraxis enligt vilken den skadelidande i fråga om utomobligatoriskt ansvar skall visa en rimlig aktsamhet för att begränsa skadans omfattning (se bland annat domarna i de ovannämnda målen Sergy mot kommissionen, punkt 41, Giry mot kommissionen, punkt 19, och dom av den 5 mars 1996 i mål C-46/93 och C-48/93, Brasserie du Pêcheur och Factortame, REG 1996, s. I-1029, punkt 85).

58 Av detta följer att överklagandet skall bifallas på den andra grundens tredje del och att punkt 3 i domslutet i den överklagade domen skall upphävas.

59 Eftersom målet på denna punkt är färdigt för avgörande, fastställer domstolen i enlighet med artikel 54 första stycket i EG-stadgan för domstolen, på de skäl som anges i punkterna 55—57 i förevarande dom, att det belopp som skall betalas till Roland Bieber som ersättning för förlorad inkomst av tjänst skall utgöra skillnaden mellan å ena sidan den nettolön som han skulle ha uppburit mellan den 1 januari 1995 och den 23 februari 1996 och å andra sidan de sammanlagda nettoinkomster som han erhöll genom annan yrkesverksamhet.

Rättegångskostnader

60 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som är tillämplig på mål om överklagande enligt artikel 118, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Roland Bieber har yrkat att parlamentet skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom parlamentet huvudsakligen har tappat målet, skall det förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i denna instans.

61 Det saknas anledning att fatta beslut om rättegångskostnaderna vid förstainstansrätten. Eftersom målet fortfarande är anhängigt vid den, skall förstainstansrätten fatta beslut avseende rättegångskostnaderna avseende förfarandet vid den.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

följande dom:

1) Punkt 3 i domslutet i förstainstansrättens dom av den 26 maj 1998 i mål T-205/96, Bieber mot parlamentet, upphävs.

2) **Som ersättning för förlorad inkomst av tjänst skall till Roland Bieber utbetalas skillnaden mellan å ena sidan den nettolön som han skulle ha uppburit mellan den 1 januari 1995 och den 23 februari 1996 och å andra sidan de sammanlagda nettoinkomster som han har erhållit genom annan yrkesverksamhet.**

3) **Överklagandet ogillas i övrigt.**

4) **Europaparlamentet skall ersätta rättegångskostnaderna i denna instans.**

Schintgen Hirsch Skouris

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 mars 2000.

R. Grass

Justitiesekreterare

R. Schintgen

Ordförande på andra avdelningen